

**'T DUINTOLLETJE IN DE TUIN:
PARALAOMA SERVILIS (SHUTTLEWORTH, 1852) IN DRENTHE.**

David Baron

The finding of *Paralaoma servilis* (Shuttleworth, 1852) in Emmen, province Drenthe.

The "Atlasproject Nederlandse Mollusken" introduced a new slogan "Which snail is there in my grid?" to get more results. The good result of a leaf-litter sample from Denmark inspired me to use this slogan just for my garden. This resulted in a new finding of *Paralaoma servilis* (Shuttleworth, 1852) in The Netherlands. The first finding of this species was in June 2001 in the province Zuid-Holland followed by findings in 2003 and 2004, also in Zuid-Holland and in Noord-Brabant. My finding on March 20th 2005 is done in Emmen, province Drenthe.

De zeer goede opbrengst van een strooiselmonster uit Denemarken bracht mij ertoe om de vraag "Welke slak zit er in mijn vak?" toe te passen op mijn eigen tuin. Tijdens het opruimen van de tuin (257.8-527.8), op 20 maart jl. heb ik op diverse plaatsen plant- en bladafval verzameld en gezeefd. De grotere soorten slakken kon ik tijdens het verzamelen meteen op naam brengen. Mijn soortenlijst begint dan ook met *Cepaea nemoralis* (Linnaeus, 1758), *Helix aspersa* Müller, 1747, *Limax maximus* Linnaeus, 1758, *Deroceras reticulatum* (Müller, 1747) en *Trichia hispida* (Linnaeus, 1758). De kleinere soorten in het zeefmonster waren voor de avonduren. *Oxychilus alliarius* (Miller, 1822), *Vitrina pellucida* (Müller, 1747), *Vallonia excentrica* Sterki, 1893 en *Cochlicopa lubrica* (Müller, 1747) vulden het lijstje snel aan. Met de vondst van een heel klein slakje dacht ik *Punctum pygmaeum* (Drapernaud, 1801) toe te kunnen voegen, totdat ik er één vond die aanmerkelijk groter was en géén *Punctum pygmaeum* kon zijn.

Onder de microscoop was al snel duidelijk dat het om een voor mij onbekende soort ging. Determinatie met de Elseviers Slakkengids leidde mij naar *Planogyra sororcula* (Benoit, 1857). De omschrijving klopte nagevoeg, verspreiding en voorkomen maakte de vondst zeer interessant gezien de zeldzaamheid. Enthousiast, nieuwsgierig en ongeduldig als ik dan ben begon gelijk te telefoneren met degenen die mogelijk vergelijkingsmateriaal hebben. Door één van hen werd ik attent gemaakt op *Paralaoma servilis* (Shuttleworth, 1852). Door een ruiling had ik deze soort een week eerder ontvangen uit Canada en een snelle vergelijking met dit (kleine)monster overtuigde mij niet. Mijn slakjes waren groter en hadden meer kleur.

Zoals bij een eerdere determinatie van een vreemde soort deed ik een beroep op Ton de Winter, die mij graag wilde helpen. Een tweetal artikelen (Gittenberger, 1977; Giusti & Manganelli, 1986) over *Planogyra sororcula*, geleend van de Bibliotheek van de NMV, hadden mij al aan het twijfelen gebracht. De eerste reactie van Ton de Winter op het toegezonden monster "het is geen *Planogyra sororcula*....." was meer dan genoeg om te gaan zoeken in mijn mappen met kopieën, knipsels en dergelijke. Via De Voelspriet van december 2003 vond ik het artikel over de eerste vondst van *Paralaoma servilis* in Nederland (Wallbrink *et al*,

2001). De daarin genoemde omschrijving, en dan vooral de details, overtuigden mij meer en meer te maken te hebben met *Paralaoma servilis*. Meteen daarna bevestigde Ton de Winter de determinatie.

Inmiddels had ik het eerste monster volledig uitgezocht en in totaal 18 exemplaren van deze soort gevonden, waaronder een groot aantal volgroeid. Een ander monster leverde een veel grotere populatie van niet volgroeide exemplaren op. Het grootste deel van dit monster heb ik teruggegooid op de vindplaats.

Stichting Anemoon, die zich bezighoudt met het Atlasproject Nederlandse mollusken, leverde mij op verzoek de gegevens van de tot nu toe bekende vindplaatsen. De eerste vondst dateert van 23 juni 2001 van de Brielse Gatdam, bij het Oostvoornse Meer, door R.H. de Bruyne en H. Wallbrink. In september 2003 treft A. Boesveld de soort op diverse plekken aan bij de Vol-keraksluizen te Willemstad. Bij Katwijk aan Zee wordt op 11 december 2004 de soort aangetroffen in een populierenbos en enige dagen later, op 14 december, in Oostvoorne op ongeveer 4 kilometer van de eerste vindplaats.

Tot nu toe liggen alle vindplaatsen in het zuidwesten van Nederland, ver van mijn vindplaats. Misschien leeft de soort al een aantal jaren in meerdere tuinen en is dit een goede reden voor velen om de vraag: "Welke slak zit er in mijn vak?" ook toe te passen op hun eigen tuin. Wie weet hoeveel nieuwe vindplaatsen en eventueel nieuwe soorten er worden ontdekt.

Ik bedank Ton de Winter voor zijn hulp bij de determinatie en Stichting Anemoon voor het verstrekken van de vindplaatsgegevens.

Literatuur

- GITTENBERGER, E., 1977. *Planogyra sororcula* (Benoit, 1857) (Pulmonata, Valloniidae), Une espèce nouvelle pour la France. Zoölogisch Mededelingen Deel 51 (12): 191-197.
- GIUSTI, F. & G. MANGANELLI, 1986. "*Helix*" *sororcula* Benoit, 1859 and its relationship to the genera *Vallonia* Risso and *Planogyra* Morse. Archif für Molluskenkunde 116 (1985) (4/6) 157 - 181.
- FORSYTH, R.G., 2004. Land Snails of British Columbia. Royal British Columbia Museum Handbook, Royal British Columbia Museum, Victoria.

- KERNEY, M.P. & R.A.D. CAMERON, 1980. Elseviers Slakken-
gids. Elsevier, Amsterdam/Brussel.
- WALLBINK, H., R.H. DE BRUYNE & J.C.A. EIKENBOOM, 2001.
Een nieuwe landslak voor Nederland: *Paralaoma servilis*
(Shuttleworth, 1852) (Gastropoda, Pulmonata, Endodont-
dae). Basteria 65 (1-3):89-92.

Adres van de auteur:
Agaatdreef 46
7828 AE Emmen
davidbaron1@msn.com